

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2007-12-06

Närvarande: F.d. regeringsrådet Rune Lavin, justitierådet Marianne Lundius och regeringsrådet Karin Almgren.

Elektronisk ingivning för ekonomiska föreningar och vissa andra företag, m.m.

Enligt en lagrådsremiss den 29 november 2007 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar,
2. lag om ändring i lagen (1975:417) om sambruksföreningar,
3. lag om ändring i bostadsrättslagen (1991:614),
4. lag om ändring i lagen (2002:93) om kooperativ hyresrätt,
5. lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220),
6. lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.,
7. lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551),
8. lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554),
9. lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag,
10. lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag,
11. lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.,
12. lag om ändring i bokföringslagen (1999:1078),
13. lag om ändring i revisionslagen (1999:1079),
14. lag om ändring i handelsregisterlagen (1974:157).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunnige Patrik Skogh.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet

Förslag till lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar

15 kap. 1 §

I tredje stycket finns en bestämmelse som i första ledet innehåller ett traditionellt bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter av visst innehåll. Bestämmelsens andra led är däremot tänkt att skola informera om att det finns verkställighetsföreskrifter om ingivning av anmälningar i registreringsärenden. I bestämmelsen har således sammanförts två artskilda föreskrifter. Adressaten för bemyndigandet är främst regeringen, medan den andra föreskriften riktar sig till läsaren av författningen. De två första raderna i bestämmelsen är dock gemensamma och kan ge intrycket att föreskrifterna i punkterna 1 och 2 är av samma typ. Bestämmelsen i tredje stycket bör därför delas upp i två bestämmelser, nämligen en som innehåller själva bemyndigandet och en som ger den åsyftade informationen.

I Lagrådets yttrande över remissen Elektronisk ingivning för vissa finansiella företag, m.m. har framhållits att en fullgod informationsbestämmelse knappast uppstår när bestämmelsen formulerats på samma sätt som ett bemyndigande bortsett från att orden "får meddela föreskrifter" bytts ut mot orden "meddela föreskrifter". (Prop. 2007/08:35 s. 128 f.) I författningskommentarerna till propositionen förklaras det dock inte vara ändamålsenligt att i enstaka fall avvika från ett tidigare mönster (s. 75). Lagrådet kom under perioden 1999–

2001 att till nöds acceptera det s.k. mönstret, men detta kan därför inte uppfattas som den optimala lösningen på problemet. (Se Lavin, Lagrådet och den offentliga rätten 1999–2001 s. 88 f.)

Enligt Lagrådets mening kan den valda formuleringen i tredje stycket 2 tolkas som ett uttryck för att riksdagen förväntar sig eller förutsätter att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar de ifrågavarande föreskrifterna. Det skulle då bli ett slags bemyndigande som inte är acceptabelt enligt regeringsformen. I grunden ankommer det på regeringen att bestämma om ett bemyndigande skall användas eller inte, därav orden ”får meddela” i ett korrekt bemyndigande. Det kan i detta sammanhang påpekas att en bestämmelse som föreslås innehålla konstruktionen att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, *skall* meddela föreskrifter om ... i princip inte är godtagbar.

Lagrådet föreslår mot bakgrund av det anförda att bestämmelsen på samma sätt som rekommenderades i ovannämnda lagstiftnings- ärende omformuleras till en klar informationsbestämmelse. Av remissen framgår att avsikten är att de aktuella föreskrifterna skall ingå i förordningen (1987:978) om ekonomiska föreningar. Detta är en för enskild viktig upplysning som bör komma till uttryck i lagtexten. En framtida ändring av lagtexten skulle endast bli erforderlig om en helt ny förordning kom att beslutas. En informationsbestämmelse skulle kunna ges följande lydelse:

Närmare föreskrifter om ingivning av anmälningar i registrerings- ärenden finns i förordningen (1987:978) om ekonomiska föreningar (eventuellt med tillägget: eller föreskrifter som myndighet beslutat med stöd av förordningen).

16 kap. 1 a §

Paragrafen innehåller förslag till en bestämmelse som straffbelägger bl.a. lämnandet av vissa osanna uppgifter i elektronisk form. Regler med motsvarande innehåll föreslås också i flera andra författningar (se 9 kap. 12 § stiftelselagen, 29 a § lagen om utländska filialer m.m. och 23 § handelsregisterlagen). Utformningen av dessa straffbestämmelser avviker från vad som tidigare föreslagits i en lagrådsremiss om elektronisk ingivning för vissa finansiella företag, m.m. som under hösten granskats av Lagrådet och också från förslagen i den proposition som överlämnats till riksdagen (se prop. 2007/08:35 s. 9,11, 22,111, 113 och 125). Lagrådet, som i och för sig inte har något att erinra mot den utformning paragraferna nu fått, vill betona intresset av att regler med samma innehåll får en likartad utformning.

Förslag till lag om ändring i lagen (1975:417) om sambruksföreningar

20 §

Ett tillägg till paragrafen avser att möjliggöra en tillämpning av straffbestämmelserna i 16 kap. 1 a § lagen om ekonomiska föreningar även beträffande osann uppgift avseende handling som regleras i lagen om sambruksföreningar och oriktigt bestyrkande i ärende enligt denna lag. Ordet "jämställas" i tillägget är emellertid mindre väl valt. Paragrafen kan förslagsvis i stället formuleras på följande sätt:

Bestämmelserna i 16 kap. lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar gäller i tillämpliga delar i fråga om sambruksföreningar. Hänvisningarna i 16 kap. 1 § till 3 kap. 6 § och 14 kap. 3 § avser därvid 8 § respektive 18 § fjärde stycket denna lag. Vad som föreskrivs om handling eller ärende i 16 kap. 1 a § gäller också handling eller ärende enligt denna lag.

Förslag till lag om ändring i bostadsrättslagen (1991:614)

10 kap. 2 §

I enlighet med vad som föreslagits ovan beträffande 20 § förslaget till lag om ändring i lagen om sambruksföreningar bör paragrafen formuleras på följande sätt:

Bestämmelserna om straff och vite i 16 kap. lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar utom 1 § andra stycket 1 gäller i tillämpliga delar i fråga om bostadsrättsföreningar. Vad som föreskrivs om handling eller ärende i 16 kap. 1 a § gäller också handling eller ärende enligt denna lag.

Förslag till lag om ändring i lagen (2002:93) om kooperativ hyresrätt

6 kap. 2 §

Första stycket i paragrafen bör, i likhet med vad som i det föregående föreslagits beträffande motsvarande bestämmelser i lagen om sambruksföreningar och bostadsrättslagen, ges följande lydelse:

Vad som föreskrivs i 16 kap. 1 § första och tredje styckena, 1 a § och 2 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar gäller i fråga om kooperativa hyresrättsföreningar. Vad som föreskrivs om handling eller ärende i 16 kap. 1 a § gäller också handling eller ärende enligt denna lag.

Förslag till lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220)

9 kap. 12 §

Paragrafen innehåller förslag till en ny straffbestämmelse. I 9 kap. 5 § tredje stycket finns bestämmelser om föreläggande och utdömande av vite. Regler om vite och straff brukar normalt sammanföras, se t.ex. 16 kap. lagen om ekonomiska föreningar och 30 kap. aktiebolagslagen (2005:551). Detta bör ske även i detta fall

genom att rubriken före 12 § ändras till Straff och vite och bestämmelserna om vite i 9 kap. 5 § tredje stycket bildar en ny 13 §.

10 kap. 1 §

Den föreslagna ändringen i sista stycket ger Lagrådet anledning att hänvisa till vad ovan anförts under 15 kap. 1 § förslag till lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar. I remissen (s. 90) anges att sådana närmare föreskrifter som avses i punkten 2 kommer att tas in i stiftelseförordningen (1995:1280). Den informationsbestämmelse som åsyftas bör ges följande lydelse:

Närmare föreskrifter om ingivning av anmälningar i registreringsärenden finns i stiftelseförordningen (1995:1280).

Förslag till lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.

31 §

Det förslag till kombinerad delegations- och informationsbestämmelse som finns i sjunde stycket ger Lagrådet anledning att hänvisa till vad ovan anförts under 15 kap. 1 § förslag till lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar. Vidare vill Lagrådet påpeka att bestämmelsen med hänsyn till sitt innehåll bör placeras sist i paragrafen.

Förslag till lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554)

7 kap. 2 §

I tredje stycket första meningen görs en hänvisning till 8 kap. 3-3 c §§. Bestämmelsen i 8 kap. 3 b § är ett straffstadgande. Med beaktande av att det i 7 kap. 2 § tredje stycket första meningen

hänvisas till de bestämmelser i enlighet med vilka det överordnade moderföretagets koncernredovisning och koncernrevisionsberättelse skall ges in till registreringsmyndigheten så bör hänvisningen inte omfatta 8 kap. 3 b §.

8 kap. 3 a §

Med anledning av utformningen av sista stycket hänvisar Lagrådet till vad ovan anförts under 15 kap. 1 § förslag till lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar.

8 kap. 3 b §

I paragrafen kriminaliseras osant uppgiftslämnande i sådant bevis om fastställelse enligt 3 § första stycket 1 eller 2 som upprättats i elektronisk form. Avsikten med hänvisningen till första stycket 1 eller 2 är att vad som sägs under rubrikerna 1. Aktiebolag och 2. Ekonomiska föreningar skall omfattas av hänvisningen. Styckeindelningen i paragrafen är emellertid sådan att vad som föreskrivs under dessa rubriker inte kan anses omfattas av paragrafens första stycke. Orden "första stycke" bör därför slopas. Paragrafen bör lämpligen utformas i enlighet med de övriga straffbestämmelserna i remissen och då få följande lydelse:

Den som

1. lämnar osann uppgift i ett sådant bevis om fastställelse enligt 3 § 1 eller 2 som upprättats i elektronisk form, eller
2. i fråga om handling som avses i 3 §, oriktigt intygar att en elektronisk kopia överensstämmer med originalet döms, om åtgärden innebär fara i bevishänseende, till böter eller fängelse i högst sex månader.

Om brott som avses i första stycket är att anse som grovt, döms till fängelse i högst två år.

9 kap. 2 §

En ändring motsvarande den som anges under 7 kap. 2 § bör göras.

Förslag till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer
m.m.

13 a §

Med anledning av utformningen av sista stycket hänvisar Lagrådet till vad ovan anförts under 15 kap. 1 § förslag till lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar.

Förslag till lag om ändring i handelsregisterlagen (1974:157)

16 §

I paragrafen, som innehåller bestämmelser om registrering och avregistrering av uppgifter i handelsregistret, har ett flertal redaktionella ändringar företagits. Första stycket innehåller en upplysning om att bestämmelser om avregistrering av firma finns i firmalagen. Enligt andra stycket skall avregistrering ske i vissa uppräknade fall. Därefter följer tre stycken som reglerar vissa uppgifter som skall registreras. Bestämmelserna om avregistrering i andra stycket kan avse även sådana uppgifter som registrerats enligt tredje– femte styckena. För att få en mer logisk disposition av innehållet i paragrafen bör de två första styckena flyttas och bilda ett fjärde och femte stycke.

Lagrådet lämnar förslagen i övrigt utan erinran.